

พฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

ธัญทิพย์ อริยอักรพงษ์¹

รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามวาระการดำรงตำแหน่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับผลสัมฤทธิ์ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 560 คน ซึ่งได้มาโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ตามลำดับ 2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวาระการดำรงตำแหน่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน 3) พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สำคัญได้แก่ ขาดการส่งเสริมและให้

¹ นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ความรู้กับครูเรื่องกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดการแนะนำวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายให้กับครู ขาดการกระจายงานให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ให้คำแนะนำหรือจัดอบรมวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายให้กับครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระจายงานให้กับครูเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงาน และส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนให้ประกวดสื่อ นวัตกรรม ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามลำดับ

Instructional Leadership Behaviors of Head of Learning Substance in Schools under the Office of Secondary Education Service Area 2

Miss Tanyatip Ariya-akkapong *

Assoc.Prof.Dr.Kla Tongkow**

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the Instructional Leadership Behavior of Head of Learning Substance in School under the Office of Secondary Education Service Area 2 2) to compare the Instructional Leadership Behavior of Head of Learning Substance in School under the Office of Secondary Education Service Area 2 during the tenure as Head of Learning Substance and level of accomplishment 3) to study the problem and proposal about Instructional Leadership Behavior of Head of Learning Substance in School Under the Office of Secondary Education Service Area 2.

The sampling population was the Head of Learning Substance and teachers from 5 fundamental learning strands: Science, Mathematics, Thais, Foreign Language and Social study, Religion and Culture under the Office of Secondary Education Service Area 2 totally 560 persons who come from selecting by the multi-stage sampling. The tool used to collect data was questionnaire created by the researcher, analyze data by mean, S.D., t-test and ANOVA.

The result of this research found that 1) the Instructional Leadership Behavior of Head of Learning Substance in School under the Office of Secondary Education Service Area 2 has overall perspective at a high level and when consider each aspect found that every aspect has average at a high level too which can distinguish in order from the highest

mean of practicing as academic action plan of learning substance and next are teaching and learning management, incite to make classroom research and strengthen learning atmosphere. 2) the Head of Learning Substance in School who has the duration of tenure working in this position with different students' learning achievement has different in every aspect of Instructional Leadership Behavior in statistically significant at .01 level 3) the behavior which was problem for the Head of Learning Substance is lack of promoting and inciting teachers to make classroom research, lack of directing modern and various teaching method to the teachers, lack of distributing duty to the teachers in the department and lack of encouraging the teachers to produce teaching media, equipment and innovation. The proposal for the Head of Learning Substance is to provide the seminar or training course to improve knowledge and understand concept how to make classroom research properly, guide or demonstrate modern and various teaching method to the teachers. the Head of Learning Substance should decentralize duty to the teachers to reduce burden and always encourage teachers each learning strands to run up for teaching media, equipment and innovation competition respectively.

*Master Degree Curriculum Student, Educational Management

**Thesis Advisor

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ฝึกทักษะ กระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน และหลากหลายวิธี โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งต้องสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม สื่อการเรียน รวมทั้งการนำงานวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา แบ่งออกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 กลุ่มสาระ ด้วยภาระงานต่างๆเหล่านี้ ผู้บริหารคนเดียวคงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งหมด จำเป็นต้องมีครูหรือบุคลากรอื่นมาช่วยปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นจึงมีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานและสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอน ตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม ทั้งนี้จะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของผู้ร่วมงาน ดังนั้นโรงเรียนที่มีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีภาวะผู้นำ

ทางการเรียนการสอนที่ดี มีภาวะผู้นำสูง และมีพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 และจากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2556 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Ordinary National Educational Test :O-NET)ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดี หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน อำนวยการมอบหมายงานในกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความรู้ตามศักยภาพ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการทำงาน ดังนั้นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดี จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในโรงเรียนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นน่าจะมีการศึกษาตรวจสอบความคิดเห็นจากครูผู้สอน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและคิดค้นงานวิจัยนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอน ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามวาระการดำรงตำแหน่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก และระดับผลสัมฤทธิ์ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีวาระการดำรงตำแหน่ง ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนแตกต่างกัน

4. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และคุณภาพ ประชากรในการศึกษา คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 5,631 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระหลัก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 560 คน ซึ่งได้มาโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดการวิจัยและหาคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากการวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อคำถามรายข้อกับผลรวมทั้งหมด (Corrected Item Total Correlation) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 การเก็บและรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 560 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 540 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.42 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) สำหรับข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 12 คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

ก. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ปรากฏดังตารางที่ 1-7

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิหลัง (n = 540)

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพการปฏิบัติงาน	540	100.00
1.1 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	132	24.70
1.2 ครู	408	75.60
2. วาระการดำรงตำแหน่ง	540	100.00
2.1 วาระแรก	48	8.90
2.2 มากกว่า 1 วาระ	84	15.50
2.3 ไม่เคยดำรงตำแหน่ง(ครูผู้สอน)	408	75.60
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้	540	100.00
3.1 วิทยาศาสตร์	108	20.00
3.2 คณิตศาสตร์	107	19.80
3.3 ภาษาไทย	109	20.20
3.4 ภาษาต่างประเทศ	109	20.20
3.5 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	107	19.80

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดมีสถานภาพเป็นครู (ร้อยละ 75.6) ไม่เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (ร้อยละ 75.6) และปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 20.2)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน (n = 540)

พฤติกรรมด้าน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.08	0.70	มาก	1
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	3.98	0.68	มาก	2
3. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.87	0.77	มาก	4
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.88	0.80	มาก	3
เฉลี่ยรวม	3.97	0.68	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.08) ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.98) ด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.88) และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามวาระการดำรงตำแหน่ง (n = 132)

พฤติกรรมด้าน	วาระแรก (n=48)		มากกว่า1 วาระ (n=84)		p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.30	0.73	4.66	0.41	.00
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	4.30	0.56	4.65	0.41	.00
3. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	4.06	0.66	4.54	0.60	.00
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.39	0.53	4.57	0.48	.05
เฉลี่ยรวม	4.26	0.57	4.60	0.44	.00

จากตารางที่ 3 พบว่าพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวาระการดำรงตำแหน่งมากกว่าหนึ่งวาระกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวาระการดำรงตำแหน่งหนึ่งวาระ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (n = 540)

พฤติกรรมด้าน	กลุ่มสาระการเรียนรู้									
	วิทยาศาสตร์ (n=108)		คณิตศาสตร์ (n=107)		ภาษาไทย (n=109)		ภาษาต่างๆ (n=109)		สังคมศึกษา (n=107)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.94	0.66	4.34	0.47	4.35	0.53	3.63	0.90	4.16	0.61
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	3.93	0.61	4.37	0.51	4.19	0.54	3.68	0.87	3.99	0.56
3. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.76	0.70	4.19	0.52	4.07	0.63	3.53	1.08	3.78	0.63
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.76	0.77	4.08	0.51	4.10	0.74	3.60	1.05	3.85	0.71
เฉลี่ยรวม	3.85	0.62	4.25	0.45	4.18	0.55	3.61	0.92	3.95	0.56

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (n = 540)

พฤติกรรมด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1. การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	39.87	9.96	23.15	.00
	ภายในกลุ่ม	535	230.82	0.43		
	รวม	539	270.15			
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	29.89	7.47	18.26	.00
	ภายในกลุ่ม	535	218.87	0.40		
	รวม	539	248.77			
3. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	30.02	7.50	13.66	.00
	ภายในกลุ่ม	535	293.97	0.54		
	รวม	539	324.00			
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4	19.61	4.90	8.03	.00
	ภายในกลุ่ม	535	326.49	0.61		
	รวม	539	346.10			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	28.55	7.13	17.06	.00
	ภายในกลุ่ม	535	223.78	0.41		
	รวม	539	252.33			

จากตารางที่ 5 พบว่าพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 แสดงผลเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (n = 540)

พฤติกรรมด้าน	กลุ่มสูง (n=269)		กลุ่มต่ำ (n=271)		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.29	0.59	3.88	0.75	6.97	.00
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	4.22	0.57	3.85	0.72	6.52	.00
3. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.99	0.67	3.74	0.84	3.79	.00
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.01	0.69	3.74	0.87	3.95	.00
เฉลี่ยรวม	4.13	0.56	3.80	0.75	5.64	.00

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ปรากฏว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่

นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนทุกด้านสูงกว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 7 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้			
- ขาดการกระจายงานให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้	92	- หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ควรกระจายงานให้กับเพื่อนครูในกลุ่มสาระฯ เพื่อแบ่งเบาภาระงานของหัวหน้ากลุ่มสาระฯ	78
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน			
- ขาดการแนะนำวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายให้กับครู	95	- จัดอบรมวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ให้กับครู	80
3. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้			
- ขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	85	- ส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน ประกวดสื่อ นวัตกรรม ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	70
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน			
- ขาดการส่งเสริมและให้ความรู้กับครูเรื่องกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน	107	- จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างถูกต้อง	78

จากตารางที่ 7 พบว่าปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ 1.ขาดการส่งเสริมและให้ความรู้กับครูเรื่องกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน 2.ขาดการแนะนำวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายให้กับครู 3.ขาดการกระจายงานให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4.ขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1. จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างถูกต้อง 2.ให้คำแนะนำหรือจัดอบรมวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายให้กับครู 3.หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระจายงานให้กับครูเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงาน 4.ส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนให้ประกวดสื่อ นวัตกรรม ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามลำดับ

6.การอภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติสูงที่สุดคือ การกำหนดภารกิจทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนให้

เกิดขึ้นกับตนเอง เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นในเรื่องต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ในการทำงานเพื่อให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เกิดความศรัทธา และยอมรับในความรู้ความสามารถของหัวหน้าอันจะก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการทำงานซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามวาระการดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าในภาพรวมพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เพิ่งดำรงตำแหน่งใหม่อาจจะขาดทักษะในการบริหารงาน ขาดประสบการณ์และความเข้าใจในการทำงานด้านต่าง ๆ และมีการใช้ภาวะผู้นำน้อยกว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ดำรงตำแหน่งมากกว่าหนึ่งวาระ จึงทำให้พฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีวาระการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันด้วย

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันจึงทำให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันไปด้วย ครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จึงมีแนวทางในการปฏิบัติงานและด้วยลักษณะของรายวิชาที่สอนแตกต่างกันจึงทำให้พฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการปฏิบัติแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ วุฒิปราณี (2554 : 68) พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โดยภาพรวมแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ ในภาพรวมและรายด้านพบว่าพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพของโรงเรียนในแต่ละแห่งแตกต่างกันทำให้การบริหารจัดการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละโรงเรียนย่อมแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ ภูอยู่เย็น (2541) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง มีพฤติกรรมเป็นผู้นำทางวิชาการมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่าพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยจัดอบรมให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารควรชี้ให้ครูได้เห็นความสำคัญกับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้มีมุมความรู้ต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้จัดทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเองและต้องจัดให้มีกิจกรรมสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ควรมีการนำประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์สำหรับศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำในด้านอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- จตุรงค์ ภูอยู่เย็น. (2541). พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและการ
ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนแตกต่างกัน: กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา
เล่มที่ 119 ตอนที่ 123 ก. (19 ธันวาคม 2545): 16 – 21.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิจัยวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- วรลักษณ์ วุฒิปราณี. (2554). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่ม
สาระการเรียนรู้โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- Ubben, G. C.,& Hughes, L.W. (1987). *The Principal : Creative Leadership*. Boston :
Allyn and Bacon.